

Tammelan
maatilatalouden
seurantakysely
2001

TAMMELAN MAATALOUDEN SEURANTAKYSELY 2001

Marjo Eloranta
Esa Vaalgamaa

SISÄLLYSLUETTELO:

JOHDANTO	TAMMELAN MAATILATALOUDEN SEURANTAKYSELY	1
1.	TYÖVOIMA	2
	1.1a. Oletteko päätoiminen vai sivutoiminen viljelijä?	2
	1.1b. Onko puolisonne päätoiminen vai sivutoiminen viljelijä?	2
	1.2a. Onko teillä maatalouden koulutus?	2
	1.2b. Onko puolisolanne maatalouden koulutus?	2
	1.3a. Onko teillä muu ammatillinen koulutus?	3
	1.3b. Onko puolisolanne muu ammatillinen koulutus?	3
	1.4 Tuleeko toimeentulostanne suurin osa maataloudesta?	3
	1.5a. Onko tilallanne vierasta työvoimaa?	3
	1.5b. Onko tilallanne vieraan työvoiman tarvetta?	4
	1.5c. Jos tilallanne on käytetty vierasta työvoimaa, paljonko sitä on käytetty ja mihin töihin?	4
2.	MUUTOKSET TILALLA 1990 - 2000 JA RAKENNUSSUUNNITELMAT	5
	Onko tilalla vuosina 1990 - 2000	
	2.a. Tehty sukupolvenvaihdos?	5
	2.b. Tehty muu omistajanvaihdos?	5
	2.c. Hankittu lisämaata?	5
	Peltoa ostettu?	
	Peltoa vuokrattu?	
	Metsää ostettu?	
	2.d. Rakennettu/ peruskorjattu/ laajennettu?	6-7
	Asuinrakennus?	
	Navettarakennus?	
	Sikalarakennus?	
	Kanalarakennus?	
	Vihannesvarasto?	
	Viljankuivuri?	
	Konehalli?	
3.	TIETOKONEEN HYVÄKSIKÄYTTÖ TILALLA	8
	3.1a. Onko teillä tietokone?	8
	3.1b. Onko teillä internet-yhteys?	8
	3.2a. Kuka käyttää tietokonetta?	8
	Itse?	
	Puoliso?	
	Lapset?	
	3.2b. Mihin tarkoitukseen itse käytätte tietokonetta?	9
	3.3 Onko maatilán toimintoja kytkettynä tietokoneeseen? Mitä?	9

4.	TULEVAISUUDEN SUUNNITELMAT	10
4.1	Oletteko ajatelleet tuotannon lisäämistä, vähentämistä tai lopettamista seuraavan viiden vuoden aikana?	10-13
	Maidontuotanto?	
	Naudanlihantuotanto?	
	Sianlihantuotanto?	
	Porsaidentuotanto?	
	Kananmunientuotanto?	
	Kasvituotanto?	
	Marjojentuotanto?	
	Vihannestuotanto?	
	Hevosten kasvatus?	
	Lammastalous?	
	Muut elinkeinot?	
	Koko maataloustuotanto?	
4.2a.	Kun aiotte lopettaa koko maataloustuotannon, onko jatkajaa tiedossa?	13
4.2b.	Onko tietoa, millaisia suunnitelmia jatkajalla on?	13
4.3	Minkälaisena näette tulevaisuuden mahdollisuutenne maatalousyrittäjänä?	14
4.4a.	Olisitteko valmis myymään tontteja?	15
4.4b.	Onko lapsianne tulossa alueelle asumaan?	15
5.	YRITYSTOIMINTA TILALLA	16
5.1	Harjoitatteko maatalousyrittämisenne ohella	16-18
	Matkailu- ja virkistyspalveluja?	
	Majoituspalveluja?	
	Ohjelmapalveluja?	
	Käsitöitä?	
	Elintarvikkeiden jatkojalostusta?	
	Puutavaran jatkojalostusta?	
	Energiantuotantoa?	
	Alihankintaa?	
	Koneurakointia?	
	Kuljetuspalveluja?	
	Rakennuspalveluja?	
	Suoramyyntiä? Mitä tuotteita?	
	Muu toiminta? Mikä?	
	Oletteko harkinnut harjoittavanne jotakin edellisistä?	
5.2a.	Mikäli harjoitatte jotakin edellä mainituista elinkeinoista, miten markkinoitte tuotteitanne/ tarjoamaanne palvelua?	19
5.2b.	Saako yhteystietonne laittaa maaseutupalveluluetteloon?	
5.3a.	Oletteko kiinnostunut uuden yritystoiminnan aloittamisesta maataloustuotannon ohella?	19
5.3b.	Haluaisitteko uusiin elinkeinoihin liittyvää neuvontaa?	19
5.4.	Oletteko harkinnut alan vaihtoa ja maataloustuotannosta luopumista/ sen vähentämistä?	19

6.	YHTEISTYÖ KUNNAN, OPPILAITOSTEN JA MUIDEN MAATALOUSYRITTÄJIEN KANSSA	20
6.1	Millaisena pidätte kunnan palvelujen laatua? Toimenpide- ja yhteistyöehdotuksia kunnalle	20
6.2	Teettekö yhteistyötä muiden maatalousyrittäjien kanssa? Millaista?	20
6.3	Olisitteko halukas kuulumaan yrittäjärenkaaseen?	20
6.4	Miten kehittäisitte maatilojen keskinäistä yhteistyötä?	21
6.5	Onko teillä lapsia, jotka olisivat mahdollisesti halukkaita tekemään lopputyönsä tai vastaavan Tammelan kunnalle?	21
7.	LOMITUSTOIMINTA	22
	Miten lomitustoiminta mielestänne toimii?	22
	Miten kehittäisitte lomitustoimintaa?	22
9.	HANKESUUNTAUTUMINEN	23
9.1	Millainen mielikuva teillä on hankkeiden merkityksestä alueelle?	23
9.2a.	Oletteko valmis osallistumaan tuleviin hankkeisiin?	23
9.2b.	Oletteko mielestänne saaneet tarpeeksi tietoa hankkeista?	23
9.2c.	Oletteko saaneet tietoa Louna-Plus -ohjelmasta?	23
9.2d.	Oletteko kiinnostunut maatalouden/ yritystoiminnan kehittämisestä?	24
9.2e.	Oletteko kiinnostunut kylätoiminnan kehittämisestä?	24
9.2f.	Osallistutteko kylätoimintaan?	24
9.3	Jos olette kiinnostunut kehittämistoiminnasta, kuvaillkaa millaisista toimista?	24
9.4	Jos ette osallistu kylätoimintaan, mikä on siihen syynä?	25
9.5	Miten mielestänne maatalousyrittäjä voisi hyötyä/ olla yhteistyössä kylätoiminnan kanssa?	25
10.	HENKINEN JAKSAMINEN	26
	Millaiseksi koette henkisen jaksamisenne?	26

JOHDANTO

Tämä selvitys on osa Tammelan kylä- ja maaseutuelinkeinojen hankekokonaisuutta. Se on toteutettu Tammelan maatalousyrittäjille syksyllä 2001 lähetettynä kirjekyselynä. Kyselyjä lähetettiin 270, ja vastauksia saatiin 190. Vastausprosentti on 70, mikä tekee tuloksista hyvin yleistettäviä. Tulokset ovat Marjo Elorannan ja Esa Vaalgamaan laskemia ja analysoimia.

Tätä selvitystä ja etenkin liiteosiota tarkastellessa on hyvä huomioida vastaajien määrät eri ikäryhmissä. Vastaajista 53 prosenttia eli hieman yli puolet on 40 - 54-vuotiaita, alle 40-vuotiaita ja 55 - 64-vuotiaita vastaajia on molempia 20 prosenttia, ja yli 65-vuotiaita on vastaajista vain neljä prosenttia. Tämä tekijä on pyritty ottamaan huomioon tuloksista tehdyissä analysoinneissa.

Kyselyyn vastaajat ovat monesti jättäneet vastaamatta osaan kysymyksistä. Mitä pienempi vastausprosentti on, sitä huonommin tulos on yleistettävissä. Vastausprosentit on ilmoitettu sekä taulukoiden että analyysien yhteydessä. Ne ovat kuitenkin pääasiassa korkeita.

Analysoinneissa on tarkasteltu usein myös vastaajien iän vaikutusta ikäryhmittäin. Ne vastaajat, jotka eivät ole ilmoittaneet ikäänsä, on jätetty näiden kysymysten osalta huomioimatta. Kyseisiä vastaajia on selvityksessä viisi, joten merkitys on vähäinen. Myös pää- ja sivutoimisuuden merkitystä on tarkasteltu muutaman kysymyksen osalta.

Analysointien tekijä on tehnyt omia johtopäätöksiä tulosten perusteella sekä lisännyt omia ehdotuksiaan tulosten pohjalta. Jos et halua lukea niitä, vaan paneutua puhtaasti numeerisiin tuloksiin, kannattaa tarkastella selvityksen liiteosiota.

1. TYÖVOIMA

1.1a. OLETTEKO PÄÄTOIMINEN VAI SIVUTOIMINEN VILJELIJÄ?

Vastaaajista noin 70 prosenttia eli suurin osa on päätoimisia viljelijöitä. Vastaukset jakautuivat pää- ja sivutoimisuudesta hyvin samanlaisesti kaikissa ikäryhmissä. Kysymykseen oli vastannut 95,3 prosenttia vastaaajista.

1.1b. ONKO PUOLISONNE PÄÄTOIMINEN VAI SIVUTOIMINEN VILJELIJÄ?

Noin 60 prosenttia kysymykseen vastanneista ilmoitti puolisonsa olevan sivutoiminen viljelijä. Tässä kysymyksessä huomioitavaa on kuitenkin se, ettei puoliso ole välttämättä ollenkaan viljelijä tai puolisoa ei edes ole. Tällöin lomakkeen täyttäjä on jättänyt vastaamatta kysymykseen. Se selittää sen, että kysymykseen on vastannut vain 54,2 prosenttia kaikista vastaaajista.

Eri ikäryhmien välillä ei ole juurikaan eroja, mutta yli 65-vuotiaiden vastaaajien puolisoista suurempi osa on päätoimisia viljelijöitä. Se johtuu ehkä siitä, että heidän ikäisensä eivät jaksakaan tehdä enää paljoa töitä, mutta viljelyä jatketaan, koska se on elämäntapa.

Puolisoiden sivutoimisuuden suurempi määrä muissa ikäryhmissä johtuu varmaankin siitä, että toimeentulo on paremmin turvattu, kun avioparista ainakin toisella on jokin muukin työ. Maatalous on lähivuosina käynyt kannattamattommaksi ja muun muassa EU:n myötä hankalammaksi. Lisäksi työhön liittyy riippuvuus sääolosuhteista ja kausiluontoisuus. Nämä asiat ovat vähentäneet alan kiinnostavuutta ja uskoa alan kannattavuuteen.

1.2a. ONKO TEILLÄ MAATALOUDEN KOULUTUS?

Alle puolella eli noin 40 prosentilla vastaaajista on maatalouden koulutus. Määrä on mielestäni kuitenkin melko hyvä, koska useimmat viljelijöistä työskentelevät vanhemmiltaan perimällään tilalla, jossa he ovat oppineet maatalouteen liittyviä taitoja lapsesta asti. Silti näinkin moni on suorittanut alan koulutuksen ammattitaitonsa tueksi.

Ikäryhmien välillä ei ole huomattavia eroja, mutta alle 40-vuotiaista yli puolet on suorittanut maatalouden koulutuksen. Kysymykseen on vastannut 96,8 prosenttia kaikista vastaaajista.

1.2b. ONKO PUOLISOLLANNE MAATALOUDEN KOULUTUS?

Vain noin 20 prosentilla vastanneiden puolisoista on maatalouden koulutus. Puolisoista suurempi osa on kuitenkin kysymyksen 1.1b. perusteella sivutoimisia viljelijöitä kuin päätoimisia ja huomattava osa ei ilmeisesti ole ollenkaan viljelijöitä. Sen vuoksi maatalouden koulutuksen puuttuminen on ihan ymmärrettävää. Tämän kysymyksen vastausprosentti on vain 70,5, mikä selittyy osin sillä, ettei kaikilla luultavasti ole puolisoa.

1.3a. ONKO TEILLÄ MUU AMMATILLINEN KOULUTUS?

Hieman yli puolella vastaajista ei ole muuta ammatillista koulutusta. Suhteellisesti vähiten muita ammatillisia koulutuksia on 55 - 64-vuotiailla. Alle 40-vuotiaista hieman yli puolella on muu koulutus. Tämä viittaa siihen, että nykyisin pidetään entistä tärkeämpänä jonkin muunkin koulutuksen hankkimista. Vastanneiden osuus kaikista vastaajista on 91,1 prosenttia.

MIKÄ?

Muita ammatillisia koulutuksia on vastaajien keskuudessa hyvin monenlaisia. Suurin osa niistä on opistotasoisia, mutta myös korkeakoulutasoisia tutkintoja on muutamilla.

Yleisimpiä koulutuksista ovat tekniset ja kaupalliset koulutukset. Koulutukset liittyivät monesti maaseutuelinkeinoin. Sellaisia ovat esimerkiksi kirvesmies, maatalouskonekorjaaja, metsäkoneenkuljettaja, puutarhateknikko, hevosharrasteohjaaja ja maidonkäsittelijä.

1.3B. ONKO PUOLISOLLANNE MUU AMMATILLINEN KOULUTUS?

Vastaajien puolisoista 65 prosentilla on muu ammatillinen koulutus. Tämä on verrannollinen kysymyksestä 1.2b. saaduntiedon kanssa, jonka mukaan vain noin 20 prosentilla puolisoista on maatalouden koulutus. Tämän perusteella voidaan olettaa, etteivät puoliset ole niin kiinnostuneita maataloudesta kuin vastaajat, jotka ovat useammin päätoimisiakin. Tämänkin kysymyksen vastausprosentti on vain 70,5.

MIKÄ?

Puolisoiden ammatillisissa koulutuksissa oli vielä enemmän vaihtelua kuin vastaajien keskuudessa. Puolisot ovat suurimmaksi osaksi naisia, mikä näkyy siinä, että koulutukset ovat enimmäkseen naisvaltaisiin aloihin. Eniten puolisoilla on terveydenhoitoon, ravintotalouteen ja opetukseen liittyviä sekä kaupallisia koulutuksia. Opistotasoisia koulutuksia on hieman enemmän kuin korkeakoulutasoisia.

1.4 TULEEKO TOIMEENTULOSTANNE SUURIN OSA MAATALOUDESTA?

Vastaajista 63 prosentilla tulee suurin osa toimeentulostaan maataloudesta. Kaikissa ikäluokissa enemmistö vastasi tähän kysymykseen kyllä. Toisaalta 63 prosenttia on melko vähän, mutta se johtunee siitä, että etenkin puolisoilla on monesti jokin muu ammatti ja viljelijöistäkin osa on sivutoimisia.

Vastausprosentti on 96,8.

1.5a. ONKO TILALLANNE VIERASTA TYÖVOIMAA?

Melko harvoilla vastaajista on tilallaan vierasta työvoimaa. Ulkopuolista työvoimaa on vain 12 prosentilla eli noin joka kymmenennellä tilalla. Kysymyksen vastausprosentti on 97,9.

1.5b. ONKO TILALLANNE VIERAAN TYÖVOIMAN TARVETTA?

30 prosenttia vastaajista ilmoitti tarvitsevansa vierasta työvoimaa. Kun tulosta vertaa siihen, kuinka monella on vierasta työvoimaa, voi päätellä, että kaikilla tarvitsevilla ei sitä ole. Yksi syy on luultavasti se, ettei ole rahaa hankkia työntekijöitä.

Vastausprosentti on 95,8.

1.5c. JOS TILALLA ON KÄYTETTY VIERASTA TYÖVOIMAA, PALJONKO SITÄ ON KÄYTETTY JA MIHIN TÖIHIN? ONKO KÄYTÖSSÄ YHTEISTYÖSSÄ MUIDEN TILOJEN KANSSA YHTEINEN LOMITTAJA TMS.?

Vain muutama vastaaja ilmoitti käytetyn vieraan työvoiman lukumäärän. Yleisesti ottaen vaikutti siltä, vain harvoilla on ollut kerralla enemmän kuin kaksi työntekijää.

Ulkopuolisella teetetyt työt ovat enimmäkseen urakka- ja kausiluontoisia. Useimmiten työntekijä on ollut lomittaja, rakennustyöntekijä tai viljelyyn liittyvien töiden, kuten paalaus, kuivaus ja sadonkorjuu, tekijä.

Yhteisistä työntekijöistä muiden tilojen kanssa ei tullut yleistettävää tietoa.

2. MUUTOKSET TILALLA 1990 - 2000 JA RAKENNUSSUUNNITELMAT

ONKO TILALLA TEHTY VUOSINA 1990 - 2000

a.) SUKUPOLVENVAIHDOS?

30 prosentilla tiloista on tehty sukupolvenvaihdos vuosien 1990 ja 2000 välisenä aikana. Kysymyksen vastausprosentti on 95,8.

b.) MUU OMISTAJANVAIHDOS?

24 prosentilla tiloista on tehty muu omistajanvaihdos. Perheen keskuudessa tehdyt omistajanvaihdokset ovat olleet hieman yleisempiä, mutta toisaalta perinteisesti tilojen omistajuus on vaihtunut lähes ainoastaan perintönä "isältä pojalle". Nykysuuntaus on menossa ehkä enemmän ulkopuolisille myymiseen.

Vastausprosentti on 98,4.

c.) HANKITTU LISÄMAATA?

PELTOA OSTETTU

Vastaajista 26 prosenttia eli neljännes ilmoitti ostaneensa peltoa vuosina 1990 - 2000. Eri ikäryhmien välillä ei ollut huomattavia eroja. Vastausprosentti on 87,9.

PELTOA VUOKRATTU

Pellon vuokraaminen on ollut kyseisellä aikavälillä suosituin tapa hankkia lisämaata. Peltoa on vuokrannut 43 prosenttia eli lähes puolet vastaajista. Ikäryhmistä 55 - 64-vuotiaat olivat vuokranneet suhteessa vähiten ja alle 40-vuotiaat eniten. Vastausprosentti on 88,9.

METSÄÄ OSTETTU

Metsän ostaminen on ollut lähes yhtä yleistä kuin pellon ostaminen vuosina 1990 - 2000. Metsää ilmoitti ostaneensa hieman vajaa neljännes eli 23 prosenttia vastanneista. Eri ikäryhmien välillä ei ollut selviä eroja. Kysymykseen on vastannut 85,8 prosenttia vastaajista.

d.) RAKENNETTU/ PERUSKORJATTU/ LAAJENNETTU

ASUINRAKENNUS?

35 prosenttia kaikista vastanneista oli rakentanut, peruskorjannut tai laajentanut asuinrakennuksen. Alle 40-vuotiaista tasan puolet. Vastausprosentti on 97,4.

NAVETTARAKENNUS?

15 prosenttia vastaajista on rakentanut, peruskorjannut tai laajentanut navettarakennuksen. 55 - 64-vuotiaista ei yksikään. Vastausprosentti on 97,4.

SIKALARAKENNUS?

Vain kahdeksan prosenttia vastaajista on rakentanut, peruskorjannut tai laajentanut sikalarakennuksen. Vastausprosentti on 97,4.

KANALARAKENNUS?

Kanalarakennuksen oli rakentanut, peruskorjannut tai laajentanut kaikista pienin osa vastanneista, vain kaksi prosenttia eli kolme henkilöä. Vastausprosentti on 97,4.

VIHANNESVARASTO?

Vihannesvaraston kohdalla luku on myös hyvin pieni, vain kolme prosenttia. Vastausprosentti on 97,4.

VILJANKUIVURI?

Viljankuivurin oli rakentanut, peruskorjannut tai laajentanut 15 prosenttia vastanneista eli yhtä moni kuin navettarakennuksen. Vastausprosentti on 97,4.

KONEHALLI?

25 prosenttia eli neljäsosa vastanneista oli rakentanut, peruskorjannut tai laajentanut konehallin. Eri ikäryhmien välillä ei ollut selviä eroja. Vastausprosentti on 97,4.

Rakentamisessa, peruskorjauksessa ja laajentamisessa yhteenvetona vuosista 1990 - 2000 voidaan sanoa, että maatilayrittäjät eivät ole olleet kovin investointihaluisia tai -kykyisiä. Koko maan yleinen lama 1990-luvulla on ollut varmasti yksi syy tähän.

ONKO SUUNNITTEILLA LÄHITULEVAISUUDESSA RAKENTAA/ PERUSKORJATA/ LAAJENTAA

ASUINRAKENNUS?

16 prosenttia vastanneista on suunnitellut rakentavansa, peruskorjaavansa tai laajentavansa asuinrakennuksen. Heistä sekä suhteellisesti että määrällisesti suurin osa on alle 55-vuotiaita. Vastausprosentti on 97,4.

NAVETTARAKENNUS?

Navettarakennuksen on suunnitellut rakentavansa, peruskorjaavansa tai laajentavansa vastanneista viisi prosenttia. Vastausprosentti on 97,4.

SIKALARAKENNUS?

Sikalarakennuksen on suunnitellut rakentavansa, peruskorjaavansa tai laajentavansa vastanneista vain yksi prosentti eli kaksi henkilöä. Vastausprosentti on 97,4.

KANALARAKENNUS?

Kukaan vastanneista ei ole suunnitellut rakentavansa, peruskorjaavansa tai laajentavansa lähitulevaisuudessa kanalaa. Vastausprosentti on 97,4.

VIHANNESVARASTO?

Kolme prosenttia vastanneista on suunnitellut rakentavansa, peruskorjaavansa tai laajentavansa vihannesvaraston. Vastausprosentti on 97,4.

VILJANKUIVURI?

Viljankuivurin rakentaminen, peruskorjaus tai laajentaminen on suunnitteilla 11 prosentilla vastaajista. Suhteellisesti suurin osa heistä on alle 40-vuotiaita. Vastausprosentti on 97,4.

KONEHALLI?

Konehallin rakentaminen, peruskorjaus tai laajentaminen on suunnitteilla 21 prosentilla eli viidesosalla vastanneista. Alle 55-vuotiaita on heistä sekä suhteellisesti että määrällisesti suurin osa. Vastausprosentti on 97,4.

3. TIETOTEKNIIKAN HYVÄKSIKÄYTTÖ TILALLA

3.1a. ONKO TEILLÄ TIETOKONE?

68 prosentilla vastaajista on tietokone. Tietokoneen omistavat usein etenkin alle 55-vuotiaat. Yli 65-vuotiaista suuremmalla osalla ei ole tietokonetta. Vastausprosentti on 97,4.

3.1b. ONKO INTERNET-YHTEYS?

Internet-yhteys on 57 prosentilla vastaajista. Ikäryhmien kesken on selvä kaksijakoisuus: alle 55-vuotiaista selvästi yli puolella on nettiyhteys, kun taas 55-vuotiailla ja sitä vanhemmilla nettiyhteys on alle puolella. Vastausprosentti on 95,8.

3.2a. KUKA KÄYTTÄÄ TIETOKONETTA

ITSE?

47 prosenttia eli hieman alle puolet vastanneita käyttää itse tietokonetta. Ikäryhmien välillä on selviä eroja. Alle 40-vuotiaista kolme neljästä käyttää tietokonetta itse. 40 - 54-vuotiaista hieman alle puolet käyttää. 55 - 64-vuotiailla käyttäjien määrä on suunnilleen yksi neljästä, ja yli 64-vuotiaista ei käytä kukaan tietokonetta itse.

Vastausprosentti kysymykseen on 97,4.

PUOLISO?

37 prosenttia vastanneista ilmoitti, että heidän puolisonsa käyttävän tietokonetta. Ikäryhmien välillä oli kuitenkin eroja. Alle 40-vuotiaiden puolisoista puolet käyttää tietokonetta. 40 - 54-vuotiaiden puolisoista vähän alle puolet käyttää. 55 - 64-vuotiaiden puolisoissa tietokoneen käyttäjiä on kahdeksan eli noin 25 prosenttia, ja yli 64-vuotiaiden puolisoista vain yksi. Puolisoista tietokonetta käyttää siis pienempi osa kuin vastaajien kesken. Sukupuolella saattaa olla merkitystä.

Vastausprosentti on 97,4.

LAPSET?

Vastaajien lapsista 47 prosenttia käyttää tietokonetta. 40 - 54-vuotiaiden vastaajien lapsista yli puolet käyttää tietokonetta. Muiden ikäryhmien lapsista alle puolet. Vaikka alle 40-vuotiaat ja heidän puolisonsa käyttävät muita ikäryhmiä enemmän tietokonetta, niin heidän lapsensa saattavat olla niin nuoria tai heillä ei ole lapsia, että se laskee lasten osuutta tietokoneenkäyttäjänä.

Vastausprosentti on 97,4.

3.2b. MIHIN TARKOITUKSEEN ITSE KÄYTÄTTE TIETOKONETTA JA INTERNETTIÄ?

Tietokoneen ja internetin käyttökohteet ovat monilla samoja. Eniten esille nousi pankkiyhteys, kirjanpito ja verotus. Muita yleisiä käyttötarkoituksia ovat asiakirjojen laatiminen, tiedonhaku, sähköpostin käyttö, maatalousohjelmien käyttö, sääennusteiden seuranta, eläinilmoitusten tekeminen ja viljelysuunnittelu.

3.3 ONKO MAATILAN TOIMINTOJA KYTKETTYNÄ TIETOKONEESEEN?

26 prosenttia vastaajista ilmoitti maatilansa toimintoja olevan kytkettynä tietokoneeseen. Toisaalta osa vastasi käyttävänsä tietokonetta kirjanpitoon, mutta ei vastannut maatilantoimintojen olevan kytkettynä tietokoneeseen. He ovat saattaneet ymmärtää kytkentä-sanana suppeammin tai sitten kyseessä on jokin muu kuin maatalouskirjanpito.

MITÄ?

Maatilan toiminnoista on kytketty tietokoneeseen monilla ainakin kirjanpito ja verotus. Muita maatilantoimintoihin liittyviä käyttötarkoituksia ovat maatalousohjelmien käyttö (Wisu, Wakka, Elmeri), tuotannon suunnittelu ja seuranta. Yksittäisinä tapauksina on tietokoneeseen kytkettynä sikalan ruokkija sekä navetan lypsy ja ruokinta.

4. TULEVAISUUDEN SUUNNITELMAT

4.1 OLETTEKO AJATELLEET TUOTANNON LISÄÄMISTÄ, VÄHENTÄMISTÄ TAI LOPETTAMISTA SEURAAVAN VIIDEN VUODEN AIKANA

MAIDONTUOTANTO

Maidontuotantoa on ajatellut lisäävänsä seitsemän vastaajaa. He kaikki kuuluvat ikäryhmään 40 - 54-vuotiaat.

Vähentämistä on suunnitellut neljä vastaajaa, joista yksi on alle 40-vuotias, kaksi 40 - 54-vuotiaita ja yksi kuuluu ikäryhmään 55 - 64-vuotiaat.

Maidontuotannon lopettamista harkitsee neljä vastaajaa, joista kaksi on iältään 40 - 54-vuotiaita ja kaksi 55 - 64-vuotiaita.

NAUDANTUOTANTO

Naudantuotantoa on ajatellut lisäävänsä 12 vastaajaa. Heistä viisi on alle 40-vuotiasta ja kuusi 40 - 54-vuotiasta.

Vähentämistä on suunnitellut neljä vastaajaa, joista kaksi on 40 - 54-vuotiaita ja kaksi 55 - 64-vuotiaita.

Naudantuotannon lopettamista harkitsee kuusi vastaajaa. Heistä yksi on alle 40-vuotias, kaksi 40 - 54-vuotiaita ja yksi 55 - 64-vuotias.

SIANLIHANTUOTANTO

Sianlihantuotannon lisäämistä on suunnitellut neljä vastaajaa. Heistä kolme on 40 - 54-vuotiaita ja yksi yli 65-vuotias.

Vähentämistä ei ole suunnitellut yksikään vastaaja.

Sianlihantuotannon lopettamista harkitsee viisi vastaajaa. Heistä kaksi on 40 - 54-vuotiaita, kaksi 55 - 64-vuotiaita ja yksi yli 65-vuotias.

PORSAIDENTUOTANTO

Porsaidentuotannon lisäämistä on ajatellut kuusi vastaajaa. Heistä viisi on 40 - 54-vuotiaita ja yksi yli 65-vuotias.

Kukaan vastaajista ei ole suunnitellut vähentävänsä porsaidentuotantoa seuraavan viiden vuoden aikana.

Porsaidentuotannon lopettamista harkitsee kolme vastaajaa. Heistä yksi kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat, yksi 55 - 64-vuotiaat ja yksi yli 65-vuotiaat.

KANANMUNIENTUOTANTO

Kananmunientuotannon lisäämistä on ajatellut yksi vastaajaa. Hän kuuluu ikäryhmään 40 - 54-vuotiaat.

Vähentämistä on ajatellut yksi vastaaja, ja hän on alle 40-vuotias.

Lopettamista on suunnitellut kaksi vastaajaa, joista toinen kuuluu ikäryhmään 40 - 54-vuotiaat ja toinen 55 - 64-vuotiaat.

KASVITUOTANTO

Kasvituotannon lisäämistä on suunnitellut 33 vastaajaa. Heistä 11 on iältään alle 40-vuotiaita, 17 kuuluu ikäryhmään 40 - 54-vuotiaat ja viisi kuuluu ikäryhmään 55 - 64-vuotiaat.

Vähentämistä on ajatellut kuusi vastaajaa. Heistä neljä on 40 - 54-vuotiaita ja kaksi 55 - 64-vuotiaita.

Kasvituotannon lopettamista harkitsee neljä vastaajaa. Heistä kaksi on 40 - 54-vuotiaita, yksi kuuluu ryhmään 55 - 64-vuotiaat ja yksi on yli 65-vuotias.

MARJOJENTUOTANTO

Vastaajista seitsemän on ajatellut lisäävänsä marjojentuotantoa. Heistä kaksi on alle 40-vuotiaita, kolme 40 - 54-vuotiaita ja kaksi 55 - 64-vuotiaita.

Vähentämistä harkitsee yksi vastaaja, ja hän on alle 40-vuotias.

Marjojentuotannon lopettamista ei ole suunnitellut kukaan.

VIHANNESTUOTANTO

Vihannestuotannon lisäämistä miettii kuusi vastaajaa. Heistä yksi on alle 40-vuotias, neljä 40 - 54-vuotiaita ja yksi 55 - 64-vuotias.

Vähentämisen kannalla on yksi vastaaja. Hän kuuluu ikäryhmään 40 - 54-vuotiaat.

Kukaan ei ole ajatellut lopettavansa vihannestuotantoa.

HEVOSTEN KASVATUS

Hevosten kasvatuksen lisäämistä on suunnitellut kahdeksan vastaajaa. Heistä viisi on alle 40-vuotiaita, kaksi 40 - 54-vuotiaita ja yksi yli 65-vuotias.

Hevosten kasvatuksen vähentämistä tai lopettamista ei ole ajatellut kukaan vastaajista.

LAMMASTALOUS

Lammastalouden lisäämistä on ajatellut yksi vastaaja. Hän kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat.

Vähentämistä ei ole suunnitellut kukaan.

Lopettaminen on harkinnassa yhdellä vastaajista, ja hän kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat.

MUUT ELINKEINOT

Muiden elinkeinojen lisäämistä on ajatellut 28 vastaajaa. Heistä 11 on alle 40-vuotiaita, 15 40 - 54-vuotiaita ja kaksi 55 - 64-vuotiaita.

Vähentämistä ei ole suunnitellut yksikään vastaaja.

Muiden elinkeinojen lopettamista harkitsee yksi vastaaja. Hän kuuluu ikäryhmään 55 - 64-vuotiaat.

KOKO MAATALOUSTUOTANTO

Koko maataloustuotannon lisäämistä suunnittelee 18 vastaajaa, joista kahdeksan on alle 40-vuotiaita ja kymmenen 40 - 54-vuotiaita.

Koko maataloustuotannon vähentämistä on ajatellut kolme vastaajaa. Heistä yksi on alle 40-vuotias, yksi kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat ja yksi 55 - 64-vuotiaat.

Lopettamista on ajatellut 12 vastaajaa. Heistä viisi on 40 - 54-vuotiaita, kuusi 55 - 64-vuotiaita ja yksi yli 65-vuotias.

Koko maataloustuotannon lopettamista suunnitelleista päätoimisia viljelijöitä on neljä ja sivutoimisia seitsemän. Yksi ei ole vastannut, onko pää- vai sivutoiminen. Tuloksesta voi päätellä, että sivutoimiset miettivät lopettamista helpommin kuin päätoimiset viljelijät.

4.2a. KUN AIJOTTELOPETTAA KOKO MAATALOUSTUOTANNON, ONKO JATKAJAA TIEDOSSA?

Vastanneista 43 prosentilla on jatkaja tiedossa, kun he lopettavat koko maataloustuotannon. Yli 54-vuotiaista yli puolet tiesi jo jatkajansa, kun taas alle 55-vuotiaista selvästi alle puolet. Ikäryhmien ääripäissä erot korostuivat eli yleistäen voidaan tulkita, että "mitä vanhempi, sitä todennäköisemmin on maataloustuotannolle jatkaja tiedossa".

Vastausprosentti kysymykseen on 60.

4.2b. ONKO TIETOA, MILLAISIA SUUNNITELMIA JATKAJALLA ON?

Tähän kysymykseen tuli hyvin vähän vastauksia, joten vastaukset ovat melko huonosti yleistettävissä. Jatkajien suunnitelmia ovat esimerkiksi viljelyn jatkaminen, erikoisviljely, lisäämään hankinta ja suorakylvön käyttö, hevosalalla toimiminen ja sivutoiminen viljan viljely.

4.3 MINKÄLAISENA NÄETTE TULEVAISUUDEN MAHDOLLISUUTENNE MAATALOUSYRITTÄJÄNÄ?

Erittäin hyvänä näkee mahdollisuutensa kaksi prosenttia vastaajista. Heitä on yksi jokaisesta ikäryhmästä, paitsi yli 65-vuotiaista ei yhtään.

Melko hyvänä näkee mahdollisuutensa 34 prosenttia vastaajista. Alle 40-vuotiaista ja 40 - 54-vuotiaista suurin osa vastasi tämän vaihtoehdon.

Melko huonona tulevaisuuden mahdollisuutensa näkee 36 prosenttia vastaajista. Tätä mieltä on suurin osa 55 - 64-vuotiaista ja yli 64-vuotiaista.

Erittäin huonona mahdollisuutensa näkee yhdeksän prosenttia vastaajista. Ikäjakauma on suhteellisesti tasainen eli verrattuna vastaajien kokonaismääriin ikäryhmissä.

19 prosenttia vastanneista ei osannut sanoa. Vastausprosentti on 96,8.

Tulevaisuuden mahdollisuudet maatalousyrittäjänä nähdään keskimääräisesti enemmän huonona kuin hyvänä. Vanhemmat maatalousyrittäjät näkevät mahdollisuutensa useammin huonona kuin nuoremmat yrittäjät.

4.3 MINKÄLAISENA NÄETTE TULEVAISUUDEN MAHDOLLISUUTENNE MAATALOUSYRITTÄJÄNÄ? PÄÄ- JA SIVUTOIMISUUS HUOMIOIDEN

Päätoimisista viljelijöistä kaksi prosenttia näkee tulevaisuuden mahdollisuutensa maatalousyrittäjänä erittäin hyvänä, sivutoimisista ei yksikään.

Melko hyvänä mahdollisuutensa näkee päätoimisista viljelijöistä 38 prosenttia ja sivutoimisista 25 prosenttia.

Melko huonona tulevaisuuden mahdollisuutensa näkee 31 prosenttia päätoimisista ja 42 prosenttia sivutoimisista.

Erittäin huonona mahdollisuutensa näkee päätoimisista viljelijöistä neljä prosenttia ja sivutoimisista viljelijöistä 19 prosenttia.

24 prosenttia päätoimisista viljelijöistä ja 14 prosenttia sivutoimisista viljelijöistä ei osannut arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksiaan.

Päätoimiset viljelijät näkevät tulevaisuuden mahdollisuutensa maatalousyrittäjänä keskimäärin parempana kuin sivutoimiset viljelijät.

4.4a. OLISITTEKO VALMIS MYYMÄÄN TONTTEJA?

25 prosenttia vastaajista on valmis myymään tontteja. 35 prosenttia on valmis myymään tontteja, mutta vain tutuille, esimerkiksi lapsille. 39 prosenttia ei ole valmis myymään tontteja. Kun lasketaan yhteen sekä ne, jotka ovat valmiita myymään tontteja ulkopuolisille että ne, jotka ovat valmiita myymään tontteja tutuilleen, voidaan sanoa, että suurin osa on valmis myymään tontteja. Tutuille ja luultavasti etenkin lapsille on pienempi kynnyks myydä tontteja kuin ulkopuolisille.

4.4b. ONKO LAPSIANNE TULOSSA ALUEELLE ASUMAAN?

12 prosenttia vastaajista ilmoitti, että heidän lapsiaan on tulossa alueelle asumaan. 51 prosenttia vastaajista sanoi, että mahdollisesti on tulossa. 36 prosenttia vastasi, ettei lapsia ole tulossa alueelle asumaan. Kysymys herätti ilmeisesti hieman hämmennystä, sillä jotkut olivat kirjoittaneet lomakkeeseen, että ”lapsemme asuvat jo alueella”. ”Mahdollisesti” vastaus käsittää todennäköisesti myös ne, joiden lapset asuvat jo alueella, ja jotka luultavasti aikovat alueelle myös jäädä. Väärän tulkinnan mahdollisuus on silti olemassa.

Koska puolet vastaajista vastasivat, että mahdollisesti lapset ovat tulossa alueelle asumaan, on monilla asia harkinnassa tai lapset ovat niin nuoria, ettei asia ole vielä ajankohtainen.

5. YRITYSTOIMINTA TILALLA

5.1 HARJOITATTEKO TAI OLETTEKO HARKINNUKSEEN HARJOITETTAVANNE JOITAKIN SEURAAVISTA ELINKEINOISTA?

MATKAILU- JA VIRKISTYSPALVELUT

Vastaajista viisi harjoittaa matkailu- ja virkistyspalveluja. Heistä kolme on alle 40-vuotiaita ja kaksi 40 - 54-vuotiaita.

11 vastaajaa on harkinnut harjoittavansa. Heistä viisi on alle 40-vuotiaita ja kuusi 40 - 54-vuotiaita.

MAJOITUSPALVELUT

Majoituspalveluja tarjoaa neljä vastaajaa. Heistä kaksi on alle 40-vuotiaita, yksi kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat ja yksi ryhmään 55 - 64-vuotiaat.

Vastaajista seitsemän on harkinnut harjoittavansa. Heistä kolme on alle 40-vuotiaita, kaksi 40 - 54-vuotiaita ja kaksi 55 - 64-vuotiaita.

MÖKKIPALVELUT

Vastaajista 11 tarjoaa mökkipalveluja. Heistä kuusi on alle 40-vuotiaita, kolme on 40 - 54-vuotiaita ja kaksi on 55 - 64-vuotiaita.

Mökkipalveluja on harkinnut harjoittavansa 11 vastaajaa, joista neljä on alle 40-vuotiaita, kuusi 40 - 54-vuotiaita ja yksi kuuluu ryhmään 55 - 64-vuotiaat.

OHJELMAPALVELUT

Ohjelmapalveluja harjoittaa kolme vastaajaa, joista yksi on alle 40-vuotias, yksi kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat ja yksi ryhmään 55 - 64-vuotiaat.

Ohjelmapalveluja on harkinnut harjoittavansa vastaajista kolme. Heistä kaksi kuuluu ryhmään alle 40-vuotiaat ja yksi 40 - 54-vuotiaat.

KÄSITYÖT

Vastaajista kukaan ei harjoita käsityötä.

Käsityötä on harkinnut harjoittavansa viisi vastaajaa, joista yksi on alle 40-vuotias, kolme kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat ja yksi 55 - 64-vuotiaat.

ELINTARVIKKEIDEN JATKOJALOSTUS

Kaksi vastaajaa jatkojalostaa elintarvikkeita. He ovat iältään 40 - 54-vuotiaita.

Elintarvikkeiden jatkojalostusta on harkinnut harjoittavansa kahdeksan vastaajaa, joista kolme on alle 40-vuotiaita ja viisi 40 - 54-vuotiaita.

PUUTAVARAN JATKOJALOSTUS

Puutavaraa jatkojalostaa 12 vastaajaa. Heistä neljä on alle 40-vuotiaita, kuusi 40 - 54-vuotiaita, yksi kuuluu ryhmään 55 - 64-vuotiaat ja yksi on yli 65-vuotias.

MUIDEN MAATALOUSTUOTTEIDEN JATKOJALOSTUS

Kukaan vastaajista ei jatkojalosta muita maataloustuotteita, mutta niitä on harkinnut jalostavansa kaksi vastaajaa. Heistä toinen on alle 40-vuotias ja toinen kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat.

ENERGIANTUOTANTO

Energiantuotantoa harjoittaa viisi vastaajaa. Heistä kaksi on alle 40-vuotiaita, yksi kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat ja kaksi 55 - 64-vuotiaat.

Energiantuotantoa on harkinnut harjoittavansa kahdeksan vastaajaa. Heistä kaksi kuuluu ikäryhmään alle 40-vuotiaat, neljä 40 - 54-vuotiaat ja kaksi 55 - 64-vuotiaat.

ALIHANKINTA

Alihankintaa harjoittaa kaksi vastaajaa, joista toinen on alle 40-vuotias ja toinen kuuluu ryhmään 40 - 54-vuotiaat.

Alihankinnan harjoittamista on harkinnut kuusi vastaajaa, joista neljä on alle 40-vuotiaita ja kaksi 40 - 54-vuotiaita.

KONEURAKOINTI

Koneurakointia harjoittaa 30 vastaajaa. Heistä seitsemän on alle 40-vuotiaita, 19 kuuluu ikäryhmään 40 - 54-vuotiaat ja neljä 55 - 64-vuotiaat.

Koneurakoinnin harjoittamista on harkinnut 17 vastaajaa. Heistä kahdeksan on alle 40-vuotiaita, seitsemän 40 - 54-vuotiaita ja kaksi 55 - 64-vuotiaita.

KULJETUSPALVELUT

Kuljetuspalveluja tarjoaa viisi vastaajaa. Kaksi heistä on alle 40-vuotiaita, kaksi 40 - 54-vuotiaita ja yksi kuuluu ryhmään 55 - 64-vuotiaat.

Vastaajista kaksi on harkinnut harjoittavansa kuljetuspalveluja. Toinen heistä on alle 40-vuotias ja toinen kuuluu ikäryhmään 40 - 54-vuotiaat.

RAKENNUSPALVELUT

Rakennuspalveluja tarjoaa viisi vastaajaa. He kaikki ovat iältään 40 - 54-vuotiaita.

Viisi vastaajaa on harkinnut harjoittavansa rakennuspalveluja. Heistä kaksi on alle 40-vuotiaita ja kolme 40 - 54-vuotiaita.

SUORAMYYNNTI – MITÄ TUOTTEITA?

Suoramyyntiä harjoittaa vastaajista 17. Heistä viisi on alle 40-vuotiaita, yhdeksän 40 - 54-vuotiaita, kaksi 55 - 64-vuotiaita ja yksi yli 65-vuotias.

Kolme vastaajaa on harkinnut suoramyyntin harjoittamista. Heistä kaksi on 40 - 54-vuotiaita ja yksi kuuluu ryhmään 55 - 64-vuotiaat.

Yleisimpiä vastaajien suoramyyntituotteita ovat peruna, marjat ja vihannekset. Muita suoramyyntituotteita ovat hunaja, maito, kananmunat, juurekset, puut, eläintenrehu ja sora.

MUU TOIMINTA – MIKÄ?

15 vastaajaa ilmoitti harjoittavansa muuta toimintaa. Heistä viisi on alle 40-vuotiaita, kahdeksan 40 - 54-vuotiaita ja kaksi 55 - 64-vuotiaita.

Muuta toimintaa on harkinnut harjoittavansa neljä vastaajaa. Heistä yksi on alle 40-vuotias ja kolme 40 - 54-vuotiaita.

Vastaajien muuta toimintaa on hyvin monenlaista, mutta esimerkkejä ovat hevosiin liittyvä toiminta, sorajalostus, kasvihuoneyritys, parturi-kampaamo ja koneenkorjaus.

5.2a. MIKÄLI HARJOITATTE JOTAKIN EDELLÄ MAINITUISTA ELINKEINOISTA, MITEN MARKKINOITTE TUOTTEITANNE/ TARJOAMAANNE PALVELUA?

Useimmat vastaajista luottavat siihen, että sana kulkee puskaradion kautta mahdollisille asiakkaille. Myös vanhojen asiakkaiden uskollisuuteen luotetaan. Monet eivät siksi tee myyinnedistämiseksi mitään toimenpiteitä.

Markkinointikanavista puskaradion lisäksi hyvinä keinoina pidetään lehti-ilmoituksia, joita käyttävät monet yrittäjistä. Muutama käyttää hyväkseen Tammelassa tapahtuu –luetteloa ja internetiä. Vain harva käyttää esitteitä, yhteismarkkinointia ja messuja. Vain yksi ilmoitti hoitavansa markkinoinnin markkinointiyhtiön kautta.

Markkinointia pidetään yleisesti vastaajien kesken pelkkänä mainontana eikä sitä koeta kovin tarpeelliseksi. Tuotekehityksestä ynnä muista markkinointiin liittyvistä asioista olisi hyvä järjestää yrittäjille koulutusta. Myös mainontaan kannattaisi panostaa enemmän, koska siitä on pienelläkin vaivalla paljon hyötyä. Aluksi se vie rahaa, mutta pidemmän päälle maksaa itsensä takaisin.

5.2b. SAAKO YHTEYSTIETONNE LAITTA MAASEUTUPALVELULUETTELOON?

65 prosenttia vastaajista ei halua yhteystietojaan maaseutupalveluluetteloon.

5.3a. OLETTEKO KIINNOSTUNUT UUDEN YRITYSTOIMINNAN ALOITTAMISESTA MAATALOUSTUOTANNON OHELLA?

Vastaajista 32 prosenttia on kiinnostunut aloittamaan uuden yritystoiminnan maataloustuotannon ohella. Heistä suurin osa on 40 - 54-vuotiaita, mutta suhteellisesti eniten uuden yritystoiminnan aloittaminen kiinnostaa alle 40-vuotiaita vastaajia. Heistä puolet on kiinnostunut asiasta. Yli 65-vuotiaista ei ole kiinnostunut yksikään, ja 55 - 64-vuotiaistakin vain kolme.

Vastausprosentti kysymykseen on 81,6.

5.3b. HALUAISITTEKO UUSIIN ELINKEINOIHIN LIITTYVÄÄ NEUVONTAA?

Vastaajista 32 prosenttia haluaisi uusiin elinkeinoihin liittyvää neuvontaa. Määrä on sama kuin uudesta yritystoiminnasta kiinnostuneiden määrä. Henkilötkin ovat luultavasti samoja. Vastausprosentti on 79,5.

5.4 OLETTEKO HARKINNUT ALAN VAIHTOA JA MAATALOUSTOIMINNASTA LUOPUMISTA/ SEN VÄHENTÄMISTÄ?

24 prosenttia eli neljäsosa vastaajista on harkinnut alan vaihtoa ja maataloustoiminnasta luopumista tai sen vähentämistä. Ikäryhmien välillä ei ole selviä eroja. Vastausprosentti on 85,3.

6. YHTEISTYÖ KUNNAN, OPPILAITOSTEN JA MUIDEN MAATALOUSYRITTÄJIEN KANSSA

6.1 MILLAISENA PIDÄTTE KUNNAN PALVELUJEN LAATUA?

Kunnan palvelujen laatua pitää hyvänä 23 prosenttia vastaajista. Melko hyväksi sen arvioi 40 prosenttia vastaajista. 29 prosenttia pitää sitä kohtuullisena. Melko huonoksi kunnan palvelujen laadun arvioi neljä prosenttia vastaajista, ja huonoksi kaksi prosenttia. Yleiskuva on siis enemmän hyvä kuin huono. Silti vastaajien mielestä parantamisen varaakin on vielä.

Vastausprosentti kysymykseen on 95,3.

TOIMENPIDE- JA YHTEISTYÖEHDOTUKSIA KUNNALLE

Toimenpide- ja yhteistyöehdotukset ovat hyvin yksilöllisiä, joten asiasta kiinnostuneiden kannattaa lukea ne tämän tutkimuksen liiteosiosta. Koulutuksen ja neuvonnan lisääminen nousevat esille ehdotuksissa useamman kerran.

6.2 TEETEKÖ YHTEISTYÖTÄ MUIDEN MAATALOUSYRITTÄJIEN KANSSA?

55 prosenttia eli hieman yli puolet vastaajista tekevät yhteistyötä muiden maatalousyrittäjien kanssa. Ikäryhmien välillä on kuitenkin eroja. Alle 40-vuotiaista selvästi yli puolet tekee yhteistyötä. 40 - 54-vuotiaista hieman yli puolet tekee yhteistyötä. 55 - 64-vuotiaista alle puolet ja yli 65-vuotiaista tasan puolet tekee yhteistyötä muiden maatalousyrittäjien (eli toistensa) kanssa.

Nuorempi sukupolvi on siis omaksunut paremmin yhteistyön tuoman hyödyn. Toisaalta yli 65-vuotiaistakin puolet tekee yhteistyötä, mikä selittyy paljolti heidän ikänsä tuomien rajoitteiden kautta – apua tarvitaan enemmän.

MILLAISTA?

Suurimmalla osalla vastaajista yhteistyö on koneiden yhteiskäyttöä. Osa lainaa keskenään koneita, osa tekee työnvaihtoa ja osa vuokraa koneita naapuriltaan. Yhteistyö liittyy suurimmalla osalla vastaajista maanviljelyyn.

Muuta yhteistyötä on esimerkiksi yhteishankinnat, kokemusten vaihto, markkinointiyhteistyö, logistiikan yhteisjärjestelyt sekä matkailutilojen välinen yhteistyö (majoitus, ruokailut, hevosten lainaaminen).

6.3 OLISITTEKO HALUKAS KUULUMAAN YRITTÄJÄRENKAASEEN?

Vastaajista 15 prosenttia on halukkaita kuulumaan yrittäjärenkaaseen. 35 prosenttia ei ole halukkaita. Puolet vastaajista ei osaa sanoa. Riippuu luultavasti siitä, mitä se tarkemmin ottaen pitäisi sisällään.

6.4 MITEN KEHITTÄISITTE OPPILAITOSTEN MUUN MUASSA MUSTIALAN SEKÄ MAATILOJEN KESKINÄISTÄ YHTEISTYÖTÄ?

Yleisin vastaajien antama yhteistyöehdotus on järjestää lisää koulutusta viljelijöille sekä oppilaille lisää työharjoittelua tiloilla. Perusteluna työharjoittelun lisäämiseen tiloilla on se, että käytännön kautta ”harjoitus tekee mestarin”, ja toisaalta yrittäjät saisivat tarvitsemaansa lisätyövoimaa. Jotkut ilmoittivat olevansa valmiita maksamaan työstä, mutta tarvitsisivat sitä vain kausiluonteisesti.

Muita ideoita on esimerkiksi opinnäytetöiden tekeminen yrittäjille, maatiloilla kertyvän uuden tiedon ja kokemusten levittäminen kirjasten ja esitelmätilaisuuksien kautta, jonkun oppilaitoksen perehtyminen vanhojen rakennusten kunnostukseen sekä taimitarhaviiljelyn opetusta.

6.5 ONKO TEILLÄ LAPSIA, JOTKA OLISIVAT MAHDOLLISESTI HALUKKAITA TEKEMÄÄN LOPPUTYÖNSÄ TAI VASTAAVAN TAMMELAN KUNNALLE?

Vain kaksi vastaajista ilmoitti lapsensa olevan mahdollisesti halukas tekemään lopputyönsä tai vastaavan Tammelan kunnalle. 71 prosenttia vastasi, että ei ole, ja 28 prosenttia ei osannut sanoa. Syitä halukkaiden pieneen määrään on varmasti monia, mutta yksi olennainen syy on se, että kyseeseen tulevat vain tietyn ikäiset lapset.

Vastausprosentti on 86,8.

7. LOMITUSTOIMINTA

MITEN LOMITUS MIELESTÄNNE TOIMII?

Kysymykseen on vastannut vain 46,3 prosenttia kaikista vastaajista. Syy tähän on lomakkeisiin kirjoitettujen huomautusten perusteella se, ettei kaikilla ole kokemusta lomitustoiminnasta.

Vastanneista 22 prosenttia vastasi lomituksen toimivan hyvin. 36 prosenttia pitää sitä melko hyvänä. 34 prosenttia on sitä mieltä, että lomitus toimii kohtuullisesti. Melko huonoksi sen arvioi kolme prosenttia ja huonoksi viisi prosenttia. Ylisesti ottaen lomitustoiminnan voidaan sanoa toimivan melko hyvin.

MITEN KEHITTÄISIT LOMITUSTOIMINTAA?

Useimmin vastauksissa esiintyi ehdotus ”lisää lomittajia”. Lomittajien saamisperusteita haluttaisiin myös helpottaa. Lomittajille haluttaisiin parempaa traktorinajotaitoa, lypsyasemalla lypsyyn koulutusta sekä eläinten parempaa kohtelua. Viimeksi mainitut ovat tosin vain yksittäisten vastaajien toiveita.

9. HANKESUUNTAUTUMINEN

9.1 MILLAINEN MIELIKUVA TEILLÄ ON HANKKEIDEN MERKITYKSESTÄ ALUEELLE?

Hyvin hyödyllisiksi hankkeiden merkityksen alueelle arvioi 19 prosenttia vastaajista. Melko hyödyllisenä sitä pitää 40 prosenttia vastaajista. 12 prosentilla on sellainen mielikuva, ettei hankkeilla ole merkitystä alueelle. Haitalliseksi hanketoiminnan arvioi alle prosentti vastaajista. 29 prosenttia ei osaa sanoa.

Kaikissa ikäryhmissä vastaukset jakautuvat eri mielikuviin hyvin samoissa suhteissa. Vastausprosentti kysymykseen on 87,9.

9.2a. OLETTEKO VALMIS OSALLISTUMAAN TULEVIIN HANKKEISIIN?

Kysymys koettiin varmaankin hieman hankalaksi, koska vastausprosentti on vain 65,3. Osallistumishalukkuus saattaa riippua esimerkiksi siitä, mitä hanke koskee ja mikä on sen ajankohta.

Kysymykseen vastanneista 57 prosenttia on valmiita osallistumaan hankkeisiin. Suhteellisesti eniten halukkuutta on alle 40-vuotiaiden ikäryhmässä ja vähiten yli 65-vuotiaiden ikäryhmässä.

9.2b. OLETTEKO MIELESTÄNNE SAANEET TARPEEKSI TIETOA HANKKEISTA?

Vastanneista 44 prosenttia eli alle puolet on saanut mielestään tarpeeksi tietoa hankkeista. Vastaus viittaa siihen, että tietoa olisi haluttu saada enemmän. Hankkeista tiedottamista tulisi siis ehdottomasti kehittää.

Ikäryhmien välillä vastauksissa on kuitenkin eroja. Alle 40-vuotiaista lähes kolme neljästä on saanut mielestään liian vähän tietoa. 40 - 54-vuotiaista hieman yli puolet kokee saaneensa tietoa liian vähän. 55 - 64 -vuotiaista vastaajista hieman yli puolet on sen sijaan sitä mieltä, että he ovat saaneet riittävästi tietoa hankkeista. Yli 65-vuotiaista alle puolet kokee saaneensa riittävästi tietoa.

Huomioitavaa on myös se, että jotkut ihmiset ovat kiinnostuneempia hanketoiminnasta kuin toiset. Toisaalta he ovat ehkä ottaneet selvää asiasta enemmän, mutta toisaalta he myös kaipaavat tietoa enemmän. Tärkeää on ainakin se, että tietoa on saatavissa helposti. Silti sitä pitäisi jakaa myös vähemmän kiinnostuneille, jos hankkeet heitäkin koskevat.

Vastausprosentti kysymykseen on 72,6.

9.2c. OLETTEKO SAANEET TIETOA LOUNA-PLUSSA –OHJELMASTA?

Kysymykseen vastanneista 45 prosenttia eli vajaa puolet on saanut tietoa Louna-Plussa –ohjelmasta. Ikäryhmien välillä ei ole huomattavia eroja vastausten jakautumisessa. Tiedottamisessa näyttäisi tämänkin tiedon perusteella olevan selvää kehittämistarvetta.

Vastausprosentti kysymykseen on 77,4.

9.2d. OLETTEKO KIINNOSTUNUT MAATALOUDEN/ YRITYSTOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ?

75 prosenttia eli kolme neljäsosaa vastanneista on kiinnostunut maatalouden tai yritystoiminnan kehittämisestä. Ikään liittyviä eroja on nähtävissä vastaajien keskuudessa. Alle 55-vuotiaista selvä enemmistö on kiinnostunut kehittämisestä, kun taas vanhemmista vain noin puolet.

Vastausprosentti on 75,3.

9.2e. OLETTEKO KIINNOSTUNUT KYLÄTOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ?

55 prosenttia eli vähän yli puolet vastanneista on kiinnostunut kylätoiminnan kehittämisestä. Ikäryhmien välillä ei ole huomattavia eroja vastausten jakautumisessa. Vastausprosentti on 76,3.

9.2f. OSALLISTUTTEKO KYLÄTOIMINTAAN?

Kylätoimintaan osallistuu 42 prosenttia vastanneista. Vertaamalla kylätoiminnasta kiinnostuneisiin voi päätellä, että kaikki kiinnostuneet eivät kuitenkaan osallistu kylätoimintaan. Ehkä he osallistuisivat, jos saisivat kehitettyä sitä (?).

Ikäryhmiä verratessa kylätoiminta näyttää kiinnostavan enemmän vanhempien ikäryhmiä. Alle 40-vuotiaista selvästi alle puolet osallistuu kylätoimintaan, kun taas yli 65-vuotiaista osallistuu yli puolet.

Tuloksen valossa kylätoiminnan vetäjien tulisi ottaa enemmän huomioon nuoret ikäryhmät, koska ”nuorissa on tulevaisuus”. Kylätoiminnan kehittymiselle olisi myös hyötyä siitä, että ideoita ja ehdotuksia saadaan monen ikäisiltä.

Vastausprosentti kysymykseen on 81,1.

9.3 JOS OLETTE KIINNOSTUNUT KEHITTÄMISTOIMINNASTA, KUVAILKAA MILLAISISTA TOIMISTA

Vastaukset tähän kysymykseen ovat hyvin yksilöllisiä, joten ne kannattaa lukea tämän tutkimuksen liiteosiosta.

9.4 JOS ETTE OSALLISTU KYLÄTOIMINTAAN, MIKÄ ON SIIHEN SYYNÄ?

Yleisin syy kylätoimintaan osallistumattomuuteen on ajanpuute. Muita yleisiä syitä ovat kiinnostuksenpuute, kylätoiminnan puuttuminen asuinkylältä ja toinen asuinkunta.

Huolestuttavaa on, että monien mielipiteet kylätoiminnasta ovat varsin negatiivisia. Kylätoimintaa sanottiin esimerkiksi ”sisäänlämpiäväksi”, ja jotkut arvioivat sen myös tehottomaksi. Hämmästyttävää on etenkin se, että hyvin monet vastasivat, ettei ole mitään kylätoimintaa. Joko kylätoimintaa ei todella ole heidän kotikylällään tai sitten he eivät tiedä siitä. Joka tapauksessa kehittämisen tarve on ilmeinen.

9.5 MITEN MIELESTÄNNE MAATALOUSYRITTÄJÄ VOISI HYÖTYÄ/ OLLA YHTEISTYÖSSÄ KYLÄTOIMINNAN KANSSA?

Tähänkin kysymykseen tuli todella monenlaisia vastauksia, joten yhteenvedon tekeminen on melko hankalaa. Nostan esille muutaman esimerkin, jotka tulivat jossain muodossa esille useampaan kertaan: kylätoiminnassa on tärkeitä vuorovaikutus yrittäjien kanssa, ”kylän ja palvelutason parantaminen on kaikkien etu”, kotikunnan pitäisi käyttää ensisijaisesti oman kylän yrittäjien tarjoamia palveluja, kylätoiminnan tärkein tehtävä on pitää kylä vireänä ja kyläläiset virkeinä.

10. HENKINEN JAKSAMINEN

MILLAISEKSI KOETTE HENKISEN JAKSAMISENNE?

53 prosenttia eli yli puolet vastaajista tuntee toisinaan itsensä väsyneeksi. 32 prosenttia eli toiseksi suurin osa vastaajista kokee henkisen jaksamisensa hyväksi. 12 prosenttia vastasi, että stressi vaivaa. Jaksaminen alkaa olla äärirajoilla kolmella prosentilla vastaajista.

Ikäryhmien välillä ei ole kovin suuria eroja, mutta joitakin. Keskimäärin parhaimmaksi henkisen jaksamisensa kokee alle 40-vuotiaiden sekä yli 65-vuotiaiden ryhmä. Yli 65-vuotiaita vastaajia on tosin hyvin pieni määrä, mutta he tuntuvat olevan virkeitä. 40 - 54-vuotiaiden ikäryhmällä väsymys ja stressi ovat yleisempiä. 55 - 64-vuotiaiden ryhmässä on enemmän kuin muissa ryhmissä sellaisia, jotka vastasivat jaksamisensa alkavan olla äärirajoilla. Silti siinäkin ryhmässä suurempi osa tuntee jaksamisensa hyväksi.

HENKINEN JAKSAMINEN PÄÄ- JA SIVUTOIMISUUS HUOMIOITUNA

Päätoimisista viljelijöistä 56 prosenttia vastasi tuntevansa itsensä toisinaan väsyneeksi. Sivutoimisista niin vastasi 50 prosenttia. Sivutoimisista viljelijöistä hieman suurempi osa kokee henkisen jaksamisensa hyväksi kuin päätoimisista. Toisaalta heistä hieman suurempi osa kuin päätoimisista vastasi stressin vaivaavan. Jaksaminen alkaa olla äärirajoilla hieman suuremmalla osalla päätoimisia kuin sivutoimisia viljelijöitä.

Pää- ja sivutoimisuudella ei vaikuta olevan suurta merkitystä viljelijöiden henkisessä jaksamisessa.